

Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам намозларининг кайфияти (13-дарс)

05:00 / 09.01.2017 4087

13-дарс

18-Матн:

Аввал икки тиззаларини кейин икки қўлларини сўнгра пешоналарини ерга икки кафтлари орасига қўярдилар.

18-Матннинг далиллари:

عَضَيْ دَجَسَ إِذِ مَسَّوْهُ لَعْلَلِ لَيْلِ لَوَسَّرْتُ أَرْ لَاقِدْرُ حُجُّ نَبِ لَئِئَا وَ نَع-١
هَيْ تَبْ كُرْ لَبَقْدِ هَيْ دَيْ عَ فَرَضَهُ نَ إِذِ أَوْ هَيْ دَيْ لَبَقْدِ هَيْ تَبْ كُرْ

1. Воил ибн Хужр розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади: “Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг қачон сажда қилсалар икки тиззаларини қўлларидан олдин (ерга) қўяётганларини ва қачон турсалар қўлларини тиззаларидан олдин кўтарганларини кўрдим”. Термизий ривояти. 1/36.

Бу ҳадис саждага боришда икки тиззани қўллардан олдин қўйишга ва саждадан туришда эса икки қўлни тиззаларидан олдин кўтаришга далолат қилади. Шавкониий “Найлул автор”да айтади: “Жумхурнинг мазҳаби ҳам шудир”.

Бу ҳадисдан қуйидаги фойдаларни олиш мумкин:

Намозхон саждага боришда аввал ерга яқин аъзоларини қўяди. Туришда эса аввал ердан узоқ аъзоларини кўтаради. Демак саждага боришда дастлаб икки тизза, кейин икки қўл, кейин бурун сўнгра пешона ерга қўйилса, туришда эса дастлаб пешона, кейин бурун, кейин қўллар сўнгра тиззалар кўтарилади.

رَّبِّكَ - مَسَّوْهُ لَعْلَلِ لَيْلِ لَوَسَّرْتُ أَرْ : لَاقِدْرُ حُجُّ نَبِ لَئِئَا وَ نَع-٢
طُحْنًا وَ عَضَيْ دَجَسَ إِذِ مَسَّوْهُ لَعْلَلِ لَيْلِ لَوَسَّرْتُ أَرْ : لَاقِدْرُ حُجُّ نَبِ لَئِئَا وَ نَع-٢
هَيْ دَيْ هَاتَبْ كُرْ تَقَبَسَ يَّ حَرِي بْ كُتْ لَاب

2. Осим Аҳвал Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилади: “Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг такбир айтиб икки бошбармоқларини

қулоқлари баробарига кўтарганларини кўрдим. Кейин рукуъ қилдилар ҳатто ҳар бир бўғинлари ўз жойига келди. Такбир билан (саждага) эгилдилар ҳатто икки тиззалари (ерга қўйишда) қўлларидан олдин бўлди”. Ҳоким “Мустандрок”да ривоят қилган ва: “Бу ҳадиснинг санади икки шайхнинг шартига кўра саҳиҳдир. Бунинг бирор иллоти борлигини ва икки шайх бу ҳадисни келтиришмаганининг сабабини билмайман”, деган. Заҳабий ҳам шунга иқроор бўлган.

عُقَّتْ دَجَسَ إِذْ مَلَ سَوَّ هَلْ لَعْلَلْ يَلْ صُيَّبُ لَلْ نَاكَ : لَأَقِ بِرُحْنِ نَبِ لَلْ أَوْ نَع-ع-ع
هَيْتَبُ كُرَّ لَبَقْدَيْ دِي غَرَّ غَرَّ إِذْ أَوْ هَيْ دِي لَبَقْدَيْ هَاتَبُ كُرَّ

3. Воил ибн Ҳужрдан ривоят қилинади: “Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам қачон сажда қилсалар икки тиззалари икки қўлларидан олдин тушарди. Қачон (бошларини) кўтарсалар икки қўлларини тиззаларидан олдин кўтарардилар”. Бу ҳадисни ҳам Ҳоким “Мустандрок”да ривоят қилган ва: “Муслим Шарик ва Осим ибн Кулайбни ҳужжат қилган”, деган. Заҳабий: “Муслим шартига кўра”, деган.

4. Бу мавзуда яна саҳобаи киромлардан ҳам ривоят қилинган асарлар мавжуд. Умар ибн Хаттоб розияллоҳу анҳу икки тиззаларини қўллардан олдин ерга қўярди. Ибн Қаййим айтади: “Умар ибн Хаттоб розияллоҳу анҳунинг икки тиззаларини қўллардан олдин ерга қўйиши маҳфуздир. Буни ундан Абдурраззоқ, Ибн Мунзир ва бошқалар зикр қилган. Бу Ибн Масъуд розияллоҳу анҳудан ҳам ривоят қилинган. Таҳовий буни Фаҳддан ривоят қилади. Фаҳд Умар ибн Ҳафсдан, у отасидан, у Аъмашдан, у Иброҳимдан, у Абдуллоҳнинг асҳоблари Алқама ва Асваддан ривоят қилади. Бу иккиси шундай деди: “Умардан унинг намозини ёд олганимиз, у рукуъсидан кейин худди туя чўккани каби тиззаларига чўкарди ва тиззаларини қўлларидан олдин қўярди”. “Зодул Маод” 1/88.

19-Матн:

Билаклари кўриниб турар,

19-Матннинг далиллари:

جَّزَفَ لَصَ إِذْ نَاكَ مَلَّ سَوَّ هَيْ لَعْلَلْ يَلْ صُيَّبُ لَلْ نَاكَ : هَيْتَبُ كُرَّ لَبَقْدَيْ هَاتَبُ كُرَّ
هَيْتَبُ كُرَّ لَبَقْدَيْ هَاتَبُ كُرَّ

1. Ибн Буҳайна розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади: “Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам қачон намоз ўқисалар ва сажда қилсалар икки қўллари орасини очардилар ҳатто қўлтиқлари оқи кўринарди”.

Муттафақун алайҳ. (Булуғул Маром 1/50).

ترملم رمت أن تدارأمة مهب أن ولف هيدي فاج دجس اذناك بي بن ل أن ة نوم يم ن ع-٢

2. Маймуна розияллоҳу анҳодан ривоят қилинади: “Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам (саждада) икки қўллари орасини очардилар. Агар бирор ҳайвон ўтмоқчи бўлса, албатта ўтарди”. Муслим ривояти.

20-Матн:

Қоринлари сонларидан узоқлашган бўларди.

20-Матннинг далиллари:

لم أح ز يغ ه ذ ح ف ن ب ج ر ف م ل س و ه ي ل ع ل ل ل ا ل ص د ج س ا ذ ا و : ل ا ق د ي م ح ي ب أ ن ع-١
ه ي ذ ح ف ن م ع ي ش ي ل ع ه ن ط ب

1. Абу Хумайд розияллоҳу анҳу айтади: “У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам қачон сажда қилсалар сонларидан ҳеч ерини қоринларига тегизмаган ҳолда сонлари орасини очардилар”. Абу Довуд ривояти. (Эълоус Сунан 3/31).

21-Матн:

Саждалари камида уч марта: “Субҳана Роббиял Аълаа”, дер эдилар. Сўнгра бошларини биринчи саждадан кўтарар эдилар. Ростланиб ўтирардилар ва: “Роббиғфирлий, варҳамний, важбурний, варфаъний, варзуқний, ваҳдиний”, дердилар.

21-Матннинг далиллари:

ةالص و، اهنع ل ل ل ا ل ي ضر ة نوم يم ه تل ا خ دن ع ه ت ي م ث ي د ح ي ف س ا ب ع ن ب ا ن ع-١
ن م ه س ا ر ع ف ر ا ذ ن ا ك و : ل ا ق ه ر ك ذ ف ل ل ل ل ا ي ف م ل س و ه ي ل ع ل ل ل ا ل ي ص ب ن ل ل ا
ي ف و " ي ن ذ ه ا و ي ن ق ز ر ا و ي ن ع ف ر ا و ي ن ر ب ج ا و ي ن م ح ر ا و ي ل ر ف ع ا ب ر " : ل ا ق ة د ج س ل ل ا
ن س ح د ا ن س ا و " ي ن ف ا ع و " د و ا د ي ب ا ة ي ا و ر

1. Ибн Аббос розияллоҳу анҳумо холаси Маймуна розияллоҳу анҳонинг олдиларида ётиб қолиб, Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг тунги намозларини зикр қилади: “У зот қачон бошларини саждадан кўтарсалар: **“Роббиғфирлий, варҳамний, важбурний, варфаъний, варзуқний, ваҳдиний”,** дердилар”. Абу Довуднинг ривоятида: **“Ва аафиний”,** деганларини айтилган. Ҳадиснинг санади ҳасандир.

Икки сажда орасида айтиладиган бу зикр таъкидланган суннат эмас, балки мустаҳаб амалдир.

بر : نيت دجسلا نيب لوقى ناك ملسو وهى لع لى ص يبن لى نأ : ة في ذح نعو
يلرفغا

2. Бизга Алий ибн Муҳаммад айтиб берди, бизга Ҳафс ибн Ғиёс айтиб берди. У Аъмашдан, у Саъд ибн Убайдадан, у Муставрид ибн Аҳнафдан, у Сила ибн Зуфардан, у Ҳузайфа розияллоҳу анҳудан ривоят қилади: “Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам икки сажда орасида: **“Роббиғфирлий, Роббиғфирлий”**, дер эдилар”. Ҳадиснинг барча риждоллари сиқалардир.